

Урок 116. **ЩО МИ ЗНАЄМО ПРО ІМЕННИК І ПРИКМЕТНИК**

Дата _____

Клас _____

Мета: повторити вивчене про частини мови, про іменник і прикметник; вчити учнів застосовувати здобуті протягом навчання в початкових класах мовні знання і мовленнєві вміння під час виконання навчальних і контрольних завдань; розвивати спостережливість, творче мислення, пам'ять, пізнавальний інтерес; збагачувати словниковий запас школярів; виховувати любов до рідного краю, української мови.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Перевірка домашнього завдання (вправа 413)

II. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ Й МЕТИ УРОКУ

III. ПОВТОРЕННЯ ОСНОВНИХ ПИТАНЬ РОЗДІЛУ (див. додатковий матеріал до уроку на с. 3)

IV. ВИКОНАННЯ УСНИХ ТА ПИСЬМОВИХ ВПРАВ

1. Каліграфічна хвилинка

По оре т тр рт портрет

— Визначте рід, число, провідніняйте слово.

2. Словниковий диктант

Фанера, фартух, футбол, цемент, чернетка, шеренга, шістнадцять.

3. Робота за підручником (вправа 414, с. 181–182)

4. Фізкультхвилинка

5. Тренувальні вправи

1) Знайдіть речення, яке складається тільки з іменників. Визначте відмінок цих іменників.

Ледачого всі обминають, а роботячого шанобливо вітають. Праці — життя, дозвілля — година.

2) Закінчіть фразеологізми. Визначте, до якої частини мови належить останнє слово.

Зарубати на... (носі). (Іменник)

Куй залізо, поки... (гаряче). (Прикметник)

Як кіт ... (наплакав). (Дієслово)

Вийти з ... (себе). (Займенник)

Зрозуміло, як два на два — ... (чотири). (Числівник)

3) Гра «Покажи частину мови».

Якщо це іменник — покажіть крапку над головою, дієслово — покажіть долоню, прикметник — скажіть «ой», займенник — покажіть рукою на себе, числівник — плесніть у долоні.

Сонце, я, нами, три, весна, перший, нічне, сон, малий, його, приїхали, радіють, веселее, спить, двадцять, сім.

6. Самостійна робота

Тестування

1. У якому рядку всі іменники належать до назв неістот?

- а) Птах, листя, дерева, товариш;
- б) книга, хата, ніж, одяг, осінь;
- в) дощ, небо, ягоди, батько, мати.

2. Якими членами речення бувають прикметники?
 - а) Тільки головними;
 - б) тільки другорядними;
 - в) другорядним або присудком.
3. Замість яких частин мови вживаються займенники?
 - а) Замість дієслів;
 - б) замість прийменників;
 - в) замість іменників, прикметників та числівників.
4. У якому рядку всі слова — числівники?
 - а) Перший, третій, п'ятий, сьомий, дев'ятка;
 - б) десять, десятеро, сто двадцять, сорок один;
 - в) одинадцятий, тринадцятий, п'ятнадцятий, друг, шість.
5. У якому рядку всі дієслова майбутнього часу?
 - а) Читатимеш, заспіваю, буде малювати, лити, сумую;
 - б) покличу, налякає, принесемо, буду кричати, ходжу;
 - в) відвідаєш, сподіватимусь, будеш вірити, переможу, полечу.
6. Продовжіть речення: «Частини мови — це...»:
 - а) слова, різні за звучанням, але однакові або близькі за значенням;
 - б) особливі групи слів, що характеризуються лексичним значенням, морфологічними ознаками, синтаксичною роллю в реченні;
 - в) слова, протилежні за значенням.
7. У якому рядку всі подані слова — іменники?
 - а) Рух, бігати, завдання, читати, радість;
 - б) звертання, синява, сміливість, радість, читання;
 - в) дія, молодий, природа, життя, рухатися.
8. Як змінюються прикметники?
 - а) Тільки за відмінками;
 - б) за родами, відмінками і числами;
 - в) тільки за родами.
9. У якому рядку всі наведені слова є займенниками?
 - а) Сік, дім, ніч, ліс, біль;
 - б) він, сам, чий, вік, чай;
 - в) мій, наш, ваш, свій, твій.
10. У якому рядку допущено орфографічну помилку?
 - а) Свято, буряк, міжгір'я, бур'ян, кур'єр;
 - б) з'єднаний, з'їхати, з'явитися, об'єм, під'їхати;
 - в) рум'яний, дзвякнути, цвях, моркв'яний, торф'яний.
11. Позначте, у якому рядку записано тільки займенники.
 - а) Нас, ми, у, перед;
 - б) я, ти, на, тебе;
 - в) мене, їх, тобі, вам.
12. Позначте рядок, у якому на початку всіх займенників при відмінюванні пишеться буква *н*.
 - а) Я, ми, ти;
 - б) він, вона, воно;
 - в) вони, ви, ми.

V. ПІДСУМОК УРОКУ. РЕФЛЕКСІЯ

- Чи сподобався вам урок? Що було цікавого?
- Які відкриття ви зробили для себе на уроці?
- З яким настроєм ви завершуєте урок?

VI. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Вправа 415 (с. 182).

ДОДАТКОВИЙ МАТЕРІАЛ ДО УРОКУ

1. Робота за таблицею

Самостійні частини мови: іменник, прикметник, числівник, займенник, дієслово, прислівник.

Службові частини мови: прийменник, сполучник.

2. Бліцвікторина

- Іменник — це частина мови...
- Прикметник — це частина мови...
- Дієслово — це частина мови...
- Займенник — це частина мови...
- Числівник — це частина мови...
- Займенник з прийменником пишеться...
- Дієслова мають три часи...
- Числівники відповідають на питання...
- Щоб визначити рід, число і відмінок прикметника, ...
- До 2-ї особи належать займенники...
- *Не* з дієсловами...
- Займенники вживаються замість...
- Іменник має три роди: ...
- Дієслова в неозначеній формі відповідають на питання...
- Займенники змінюються за...
- Власні назви пишуться з...
- До 1-ї особи належать займенники...
- Початкова форма дієслів — це...
- У числівниках 50–80 змінюється тільки...
- Прийменники із займенниками пишуться...
- Якщо перед займенником 3-ї особи вживаються прийменники, ...
- Назви істот відповідають на питання...
- Назви неістот відповідають на питання...
- До 3-ї особи належать займенники...
- Іменники змінюються за...